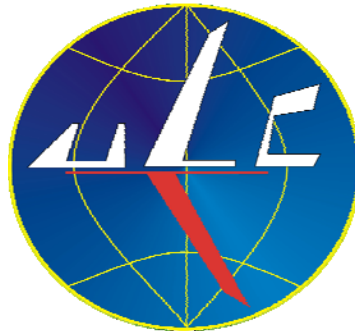

Urząd Lotnictwa Cywilnego

Działalność polskich portów lotniczych w 2008 roku

Opracowanie:
Jerzy Liwiński
Ośrodek Informacji Naukowej,
Technicznej i Ekonomicznej

W 2008 roku w krajowych portach lotniczych obsłużono 20.778.392 pasażerów, 80.255 ton ładunków (cargo i poczta) oraz odbyło się 292.106 operacji startu i lądowania.

Największym jest Port Lotniczy (PL) Warszawa im. Fryderyka Chopina, w którym odprawiono 9.460.594 pasażerów, 54.667 ton ładunków i odbyło się 129.728 operacji startu i lądowania. W stosunku do wyników 2007 roku liczba pasażerów zwiększyła się o 2%, a zmniejszeniu uległ tonaż obsługiwanych ładunków (-10%) i liczba wykonanych operacji (-3%). W 2008 roku warszawskie lotnisko obsługiwało dziennie średnio 26 tys. podróżnych.

Porty regionalne odprawiły 11.317.798 pasażerów (wzrost 15%), 25.558 ton ładunków (wzrost 12%) oraz odbyło się 162.378 operacji (wzrost 20%). Najlepsze wyniki w obsłudze pasażerów osiągnął PL Kraków – 2.923.961 i PL Katowice – 2.426.942, a w obsłudze ładunków PL Katowice – 12.703 ton i PL Gdańsk 4.610 ton.

Liczba obsługiwanych pasażerów w 2008 r., w stosunku do wyników roku poprzedniego, zwiększyła się o 8%, a najwyższą dynamikę osiągnęły porty w Poznaniu, Bydgoszczy, Szczecinie i Katowicach. Przyrost największej liczby pasażerów, w wartościach bezwzględnych, zanotowały Katowice (447 tys.) i Poznań (411 tys.), natomiast mniej osób odprawiły porty w Krakowie (-118 tys.) i Zielonej Górze (-1,0 tys.). W obsłudze ładunków ogólny tonaż zmniejszył się o 7%, z tego: w portach regionalnych uległ zwiększeniu o 11%, a w PL Warszawa zmniejszył się o 15%.

W ruchu rozkładowym (regularnym) w lotach do/z Polski obsłużono 17,8 mln pasażerów, a największa ilość osób podróżowała samolotami PLL LOT i Wizz Air¹, Natomiast wśród najpopularniejszych krajów obsługiwanych w połączeniach rozkładowych z/do Polski były Wielka Brytania i Niemcy².

W ruchu czarterowym obsłużono 2,7 mln podróżnych, tj. o 40% więcej niż w roku poprzednim. Pasażerami byli głównie klienci biur turystycznych, udający się na urlopy do znanych światowych kurortów³. Największa liczba pasażerów odprawiona była w PL Warszawa. Przez port w stolicy na wakacje poleciało 1.175.382 osób, tj. o 346,981 więcej niż w roku poprzednim.

Na lotniskach komunikacyjnych, oprócz lotów handlowych, odbyło się prawie 86 tys. operacji startu i lądowania statków powietrznych lotnictwa pozakomunikacyjnego. Były to

¹ Największymi liniami regularnymi w Polsce były: PLL LOT (udział 28%), Wizz Air – 19%, Ryanair – 16%, Lufthansa – 6%, EasyJet – 5%, Centralwings – 4%, Norwegian – 4%, British Airways – 2% i SAS – 2%.

² Udział poszczególnych krajów w realizacji połączeń rozkładowych z/do Polski: Wielka Brytania – 28%, Niemcy – 16%, wewnątrz krajowe – 10,5%, Irlandia – 7%, Włochy – 4,3%, Francja 4,3%, Norwegia 3%, Szwecja 3%.

³ Kierunki lotów czarterowych i ich udział: Egipt - 32%, Turcja - 18%, Tunezja -14%, Grecja - 10%, Hiszpania - 9%, Bułgaria - 3%, Izrael i Maroko po 2 %, Cypr i Włochy - po 1% i pozostałe kraje - 8%.

głównie samoloty dyspozycyjne firm i instytucji, a także samoloty lotnictwa wojskowego i transportu medycznego.

W 2008 r. kontrolerzy Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej zabezpieczyli obsługę nawigacyjną: 47 tys. przelotów krajowych (spadek -3,6%) i 226 tys. międzynarodowych (wzrost o 7,2%) oraz 324 tys. przelotów tranzytowych (wzrost o 14%). Największe miesięczne nasilenie ruchu lotniczego było latem, a w okresie jesienno-zimowym uległo zmniejszeniu o 30-50%.

Największe porty regionalne

Drugim w kraju, a zarazem największym portem regionalnym, jest Międzynarodowy **Port Lotniczy Kraków-Balice** im. Jana Pawła II. W 2008 roku zostało w nim odprawionych 2.923.961 pasażerów. Oznacza to spadek w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,7%. Wpływ na mniejszą liczbę obsłużonych pasażerów miała spora fluktuacja linii lotniczych, obecnych w krakowskim porcie. Ogółem operowało w nim 16 przewoźników regularnych i 20 czarterowych⁴.

Trzecim jest Międzynarodowy **Port Lotniczy Katowice**, który obsłużył 2.426.942 pasażerów, tj. o 21,6% więcej niż w roku poprzednim. W ruchu regularnym odprawiono 1.804.638 pasażerów⁵ (udział 74,4%), czarterowym 601.953 (24,8%), a pozostałe 0,8% to m.in. pasażerowie General Aviation. Ruch regularny wzrósł o 18%, a czarterowy o 39%.

W 2008 roku siatka połączeń katowickiego portu powiększyła się o sześć połączeń regularnych⁶ i osiem czarterowych. W porcie odprawiono 12703 tony ładunków, z tego najwięcej w: marcu (4142 t), lutym (1785 t), kwietniu (880 t), czerwcu (857 t) i lipcu (781 t).

Czwartym jest **Port Lotniczy Gdańsk** im. Lecha Wałęsy, który obsłużył 1.954.166 pasażerów, tj. o 14% więcej niż w roku poprzednim. Loty z Gdańska wykonywane były na 26 trasach. Największy udział w ruchu miały linie lotnicze: Wizz Air, Ryanair, PLL LOT, SAS i Lufthansa. Najpopularniejszym kierunkiem był Londyn, na którym przewieziono 326 tys. pasażerów, z tego 40% było pasażerami WizzAir. W ubiegłym roku uruchomiono z gdańskiego lotniska jedenaście nowych połączeń, z tego: pięć Ryanair, cztery WizzAir i po

⁴ Największy udział w obsłudze ruchu pasażerskiego miały linie lotnicze: easyJet - 23,7%, Ryanair - 12,3%, PLL LOT - 12,2%, Lufthansa - 7,7%, Centralwings - 5,6%, Norwegian - 5,1%, Aerlingus - 3,9% i British Airways - 2,4%. Najwięcej pasażerów było odprawionych w rejsach do/z: Dublina - 8,9%, Londynu-Stansted - 7,6%, Londynu-Gatwick - 7,6%, Monachium - 7,0%, Warszawy - 6,8%, Liverpoolu - 5,1%, Paryża - 3,9 i Oslo - 3,6%.

⁵ Największy udział w ruchu regularnym i czarterowym miały linie lotnicze: Wizz Air - 56%, Lufthansa - 7,5%, Ryanair - 4,8%, PLL LOT - 2,5%, Germanwings - 2,3% oraz kilkunastu przewoźników czarterowych - 24,8%. Najwięcej pasażerów zostało odprawionych w lipcu - 301 tys., sierpniu - 277,9 tys. i wrześniu - 257,1 tys.

⁶ Połączenia rozkładowe z portu Katowice uruchomiły linie lotnicze: trzy Ryanair (do Shannon, Birmingham i Londynu-Stansted), dwa Germanwings (Stuttgart i Kolonia) oraz jedno Wizz Air (Bolonia).

jednym Lufthansa i SAS. Gdański port odprawił w ruchu czarterowym 168 tys. pasażerów, tj. o 49% więcej niż w roku poprzednim.

Piątym portem jest **Port Lotniczy Wrocław** im. Mikołaja Kopernika, który obsłużył 1.486.442 pasażerów⁷. Jest to o 16% więcej niż rok wcześniej (1270 tys.). Liczba odprawionych pasażerów w rejsach czarterowych wzrosła o 74% (233 tys.), w międzynarodowych rozkładowych o 34% (222 tys. osób), a w obsługiwanych przez linie niskokosztowe o 10% (822 tys.).

PL Poznań-Ławica największa dynamika wzrostu

Port Lotniczy Poznań im. Władysława Reymonta obsłużył 1.274.500 pasażerów. Dynamika wzrostu ruchu pasażerskiego wyniosła 42% i była najwyższa spośród polskich lotnisk. Tak wysoka dynamika utrzymuje się już od kilku lat, a liczba odprawianych pasażerów w tym porcie sukcesywnie się zwiększa (2004 r. – 380 tys., 2006 – 670 tys., 2008 – 1275 tys.).

Najwięcej obsłużonych pasażerów skorzystało z usług niskokosztowych linii lotniczych: Ryanair, Wizz Air oraz Centralwings, które łącznie przewiozły 641 tys. pasażerów (w 2007 r. - 391 tys.). Pasażerami linii tradycyjnych (PLL LOT, Lufthansa, SAS i British Airways) było 300 tys. osób, czyli 33 tys. więcej niż rok wcześniej. Natomiast liczba pasażerów czarterowych, którzy wylecieli z Poznania na wakacje przekroczyła 315 tys. (w 2007 r. – 226 tys.).

Zwiększenie dynamiki wzrostu liczby pasażerów było możliwe dzięki nowym połączeniom, które uruchomiły działające na poznańskim lotnisku linie lotnicze⁸.

Ubiegły rok był też dla portu udany pod względem zrealizowanych inwestycji. Rozbudowano strefę przylotów i odlotów (rozpoczęcie funkcjonowania stref Schengen i non Schengen), wybudowano nową płaszczyznę postojową samolotów, rozpoczęła działalność baza operacyjna Wizz Air oraz podpisano list intencyjny z PAŻP, w sprawie nowego Ośrodka Kontroli Ruchu Lotniczego.

Porty lotnicze biją rekordy

Lata 1991 – 2008, w miarę postępu przekształceń ekonomicznych i organizacyjnych, były okresem sukcesywnego rozwoju portów lotniczych. Liczba obsłużonych pasażerów zwiększyła się prawie 10-krotnie (z 2,2 mln w 1991 r. do 20,8 mln w 2008 r.), tonaż obsłużonych ładunków 4-krotnie (z 20,0 tys. ton do 80,2 tys. ton), a liczba wykonanych operacji 5-krotnie (z 56 tys. do 292,1 tys.). Okres ten cechuje się dynamicznym rozwojem regionalnych portów lotniczych, w których liczba obsłużonych pasażerów zwiększyła się 54-

⁷ Najpopularniejszymi kierunkami z/do Wrocławia były: Londyn - 233 tys., Warszawa - 200 tys. i Monachium - 121 tys., a w rejsach czarterowych porty: Egiptu - 89 tys., Turcji - 65 tys. i Grecji - 36 tys.

krotnie (z 206,5 tys. do 11318 tys.), tonaż obsłużonych ładunków 32-krotnie (z 788 ton do 25.558 ton), a liczba wykonanych operacji 9-krotnie (z 19 tys. do 162,4 tys.). Rozwój portów regionalnych skutkował corocznym spadkiem udziału PL Warszawa. Piętnaście lat temu w 1993 r. udział PL im. Fryderyka Chopina w rynku przewozów pasażerskich wynosił 85%, pięć lat temu 77%, a obecnie już tylko 45%. Największy - bo kilkusetkrotny wzrost - zanotował PL Katowice, który na początku lat 90-tych obsługiwał rocznie po 10-30 tys. pasażerów (udział w rynku wynosił wówczas 0,4-0,9%), a obecnie 2,4 mln (udział w rynku 11,6%).

Charakterystycznym dla tego okresu jest istotna zmiana struktury ruchu: na początku lat 90-tych pasażerowie w ruchu krajowym stanowili 90% podróżnych (np. w 1991 r. – 90,5%, 1993 – 85%), dziesięć lat temu jedną piątą (1996 – 20%, 1998 – 18%), a w ostatnich latach już tylko kilka procent (2004 - 10%, 2006 – 6%, 2007 – 5,5% i 2008 – 5%).

Największy przyrost liczby pasażerów obserwowany jest po 2004 r., gdy wraz z wstąpieniem Polski do UE zliberalizowano rynek przewozów lotniczych. Na rynek weszły linie niskokosztowe, a dynamika wzrostu ruchu rocznie wynosiła po 20-30%. W okresie ostatnich pięciu lat liczba obsłużonych pasażerów wzrosła 2,4-krotnie (z 8,8 mln w 2004 do 20,8 mln w 2008).

Przeloty, zwłaszcza międzynarodowym w ruchu kontrolowanym, w obszarze powietrznym Polski (FIR Warszawa) miały tendencję corocznego kilkuprocentowego wzrostu. Tylko w okresie 2004-2008 liczba tranzytów zwiększyła się o ponad 80%, a rejsów w ruchu międzynarodowym o prawie 70%.

Podsumowanie

Dynamika wzrostu ruchu w krajowych portach lotniczych w 2008 r. wyniosła 8%, i w stosunku do wyników z lat poprzednich była na poziomie umiarkowanym. Dynamika wyhamowała, nie jest jak poprzednio dwucyfrowa (np. 2004 r. – 25,8%, 2005 - 30,2%, 2006 - 33,6% i 2007 – 24,6%), a liczba odprawianych pasażerów nie zwiększa się już corocznie po kilka milionów. Na wynikach zaważył IV kwartał 2008 roku, w którym odprawiono o 6,5% mniej pasażerów, niż w takim samym okresie roku poprzedniego (dynamika wzrostu wynosiła w: I kw. - 18%, w II kw. - 12% i w III kw. - 9 %). Było to skutkiem rodzącego się kryzysu w branży lotniczej. Najpierw linie lotnicze borykały się z wysokimi cenami paliwa⁹, a później dało o sobie znać spowolnienie światowej gospodarki i mniejsze zainteresowanie podróżami drogą powietrzną. Wielu przewoźników zaczęło ograniczać koszty swojej działalności i zawieszać lub likwidować połączenia.

⁹ Nowe połączenia uruchomiły linie lotnicze: Wizz Air (do Glasgow, Doncaster, Oslo, Malme, Mediolan, Rzym i Cork), Jet Air (Kraków, Bydgoszcz i Berlin), Ryanair (Edynburg), Lufthansa (Frankfurt) oraz British Airways (Londyn-Gatwick).

Kryzys w branży lotniczej powinien jednak skutkować bardziej elastyczną postawą władz portów, miast i regionów w tworzeniu wspólnej oferty dla przewoźników. Pozyskanie nowych linii lotniczych, a zwłaszcza utworzenie przez nich bazy operacyjnej przyczynia się bowiem do rozwoju siatki połączeń.

Tabela 1

Pasażerowie, ładunki i komunikacyjne operacje lotnicze w 2008 roku.

L.p.	Port lotniczy /lotnisko	Liczba pasażerów /tys./	Ładunki /tony/	Liczba operacji /szt./
1	Warszawa - Okęcie	9 460 594	54 667	129 728
2	Kraków - Balice	2 923 961	2 428	35 567
3	Katowice - Pyrzowice	2 426 942	12 703	27 030
4	Gdańsk - Rębiechowo	1 954 166	4 610	23 592
5	Wrocław - Strachowice	1 486 442	1 100	19 428
6	Poznań - Ławica	1 274 500	2 665	23 609
7	Szczecin - Goleniów	302 486	1 113	11 809
8	Rzeszów - Jasionka	323 838	515	9 662
9	Bydgoszcz - Szwederowo	280 152	454	6 182
10	Łódź - Lublinek	339 622	-	4 194
11	Zielona Góra - Babimost	5 689	-	1 305
Razem		20 778 392	80 255	292 106

⁹ Cena zakupu paliw stanowi zasadniczy udział w kosztach operacyjnych, ponoszonych przez przewoźników lotniczych. W marcu 2008 r. cena baryłki ropy kosztowała średnio 86 dolarów, na początku czerwca 105 dolarów, osiągając w połowie lipca maksymalną wartość 147 dolarów.

Tabela 2.**Zestawienie wielkości przewozów pasażerskich, cargo oraz operacji komunikacyjnych w latach 1991-2008**

Lata	Liczba pasażerów	Tonaż cargo (tony)	Liczba operacji
1991	2 187 577	20 032	57 997
1992	2 239 505	18 681	69 202
1993	2 514 733	24 627	73 629
1994	2 860 123	30 805	91 936
1995	3 318 984	43 598	97 327
1996	3 832 910	50 934	109 985
1997	4 463 199	62 374	125 601
1998	4 976 974	59 482	138 569
1999	5 307 659	53 652	148 468
2000	5 793 071	61 721	156 341
2001	6 340 689	53 863	169 824
2002	6 573 974	55 582	164 609
2003	7 120 701	54 110	178 036
2004	8 962 334	53 439	187 077
2005	11 501 200	65 868	204 060
2006	15 364 100	79 257	237 621
2007	19 136 900	86 278	263 965
2008	20 778 300	80 255	292 106

Tabela 3.**Zestawienie wykonanych lotów w ruchu kontrolowanym w Polsce w latach 2004-2008**

Lata	Liczba lotów wykonanych w ruchu:		
	krajowym (w tys.)	międzynarodowym (w tys.)	tranzytowym (w tys.)
2004 r.	45 082	133 906	178 588
2005 r.	41 557	156 612	213 042
2006 r.	46 952	186 442	246 472

2007 r.	48 612	211 184	283 848
2008 r.	46 881	226 423	323 718

Tabela 4.

Liczba obsłużonych pasażerów w portach lotniczych wykonujących loty do/z Polski w ruchu regularnym w 2008 r.

Ranking	Linia lotnicza	Liczba pasażerów /tys./	Udział w rynku	Zmiana roczna
1	PLL LOT + EuroLOT	4999,9	28,0%	-7,9%
2	Wizz Air, Węgry	3431,6	19,2%	24,1%
3	Ryanair, Irlandia	2884,7	16,2%	24,8%
4	Lufthansa Deutsche Airlines	1082,5	6,1%	27,0%
5	EasyJet, Wielka Brytania	949,7	5,3%	46,7%
6	Centralwings, Polska	706,9	4,0%	-45%
7	Norwegian Air Shuttle, Norwegia	671,9	3,8%	23,2%
8	British Airways, Wielka Brytania	292,5	1,6%	-0,1%
9	SAS Scandinavian Airlines	284,6	1,6%	26,1%
10	Air France, Francja	260,8	1,5%	-1,6%
11	Aer Lingus, Irlandia	232,9	1,3%	40,8%
12	KLM Royal Dutch Airlines, Holandia	226,3	1,3%	8,7%
13	Germanwings, Niemcy	204,9	1,2%	0,8%
14	Swiss Int. Airlines, Szwajcaria	186,8	1,0%	12,8%
15	Austrian Airlines, Austria	130,3	0,7%	3,3%
Ogółem przewoźnicy		17838,5	100%	9,3%

Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego

Opracowanie:

Jerzy Liwiński – Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej ULC

*** W przypadku korzystania z powyższych danych, prosimy o podawanie źródła ich opracowania.**